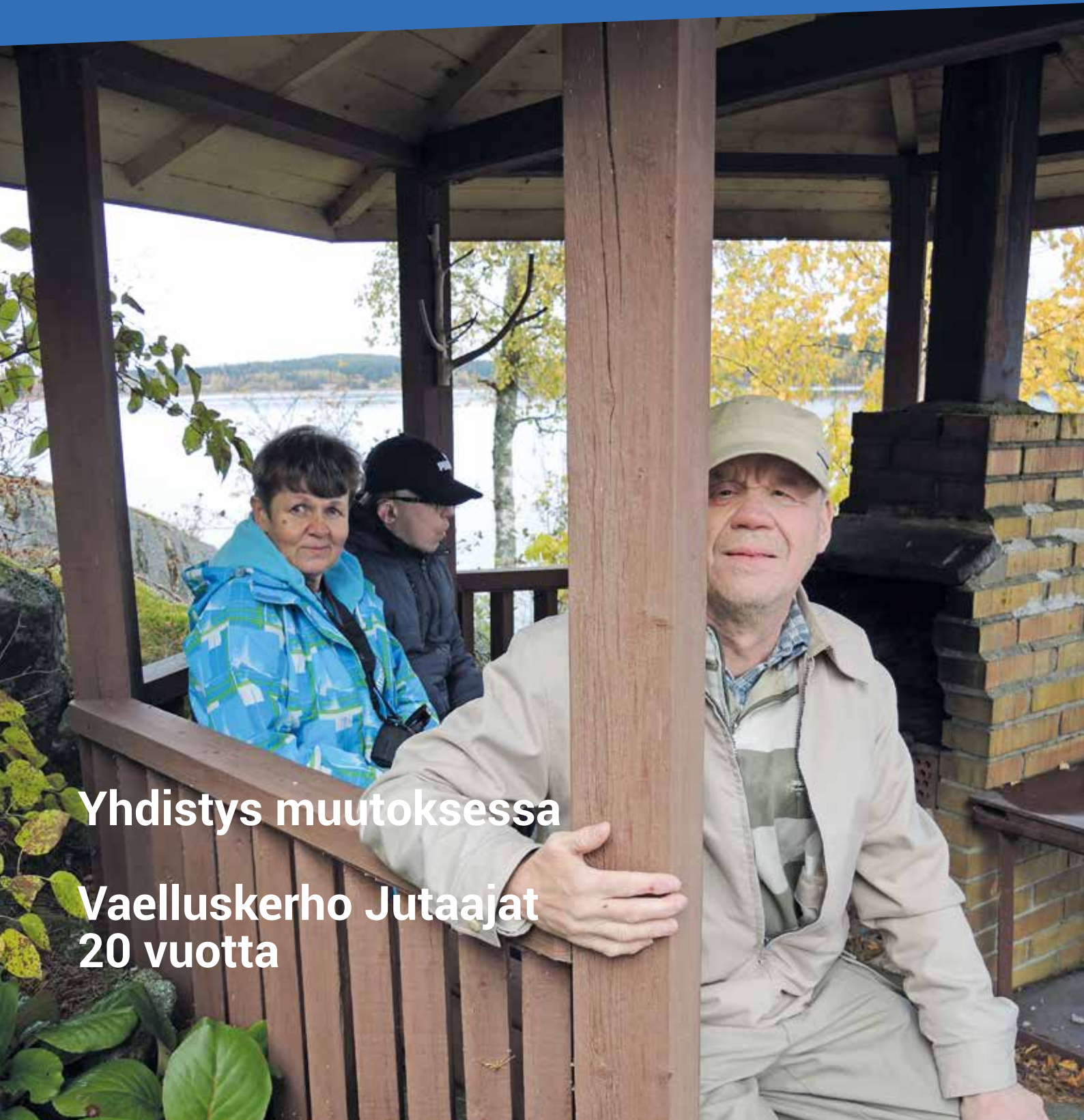

Tuntosarvi

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti

10/2019

Yhdistys muutoksessa

Vaelluskerho Jutajat
20 vuotta

Sisältö

Pääkirjoitus.....	3
Järjestöjohtajan läksiäisiä vietettiin Toimintakeskuksella.....	4
Kela aloittaa vammaisten tulkkauspalvelun seuraavan hankinnan suunnittelun...	5
Sisäkorvaistutteet kiinnostivat.....	6
Vaelluskerho Jutajat 20 vuotta	8
Tutkimus valaisee vuorovaikutuksen merkitystä syntymästään kuurosokeille....	12
Kuurna tai sokeana muinaisessa maailmassa	14
Korjaus syyskuun Tuntosarveen.....	16
Yt-neuvottelut päätökseen.....	17
Tietovisa	17
Yhdistykselle merkittävä lahjoitus	18
Ilmoitukset.....	21
Tue toimintaamme	24

Kansikuva: Ari Kääpä, Anne Palo, ja Ville Mäki tutustuivat Suomen Kuurosokeat ry:lle lahjoitettuun järvenrantakiinteistöön. Juttu s. 18. Kuva: Pentti Pietiläinen.

Takakannen kuva: Syksyn lehtiä. Kuva: Jaakko Evonen.

Tuntosarvi
45. vuosikerta
ISSN 2490-1695

Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry

Taitto
Heidi Häyrynen

Päätoimittaja
Heidi Häyrynen
p. 040 753 2026
viestinta@kuurosokeat.fi

Viestinnän työryhmä 2019
Leila Rytimaa ja Sanna Paasonen.
Työntekijöiden edustajat
Heidi Häyrynen, Jaakko Evonen

Yhteinen sähköposti
viestintaryhma@kuurosokeat.fi

Hinta
Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 11 numeroa vuodessa printtilehtenä, pistekirjoituksella, Daisy-äänilehtenä, sähköisenä Lue-tus-ohjelmassa ja pdf-näköislehtenä verkossa.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry,
Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.
s-posti:osoitteenmuutos@kuuroso-
keat.fi

Toimiston aukioloaika
ma-pe klo 9.00–15.00

Painopaikka
Viestipaino Oy, Tampere

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi.

Yhdistyksessä kahdet yt-neuvottelut

Hallitus ja johtoryhmä päätyivät yt-neuvotteluihin tuotannollisten ja taloudellisten syiden takia ja heikentyvien talousnäkymien vuoksi.

STEA on kirjannut ohjeelliseen suunnitelmaan neljän kohdennetun (alue- ja kommunikaatiopalvelut, sopeutumisvalmennus ja viriketoiminta) avustuksien kohdalle nolla euroa ensi ja sitä seuraavalle vuodelle. Lisäksi STEA teki tarkastuksen keväällä 2019. Alustavan tarkastuskertomuksen sisältö antoi aiheen käynnistää yt-neuvottelut juhannusviikolla.

Ennen hallituksen harkittuja päätöksiä saimme STEA:lta tuloksellisuus- ja vaikutusselvityksen (TVS) vastaukset. Tämän perusteella saimme uutta uskoa tulevaisuuteen: kohdennettuihin avustuksiin on mahdollisesti tulossa avustuksia suunnilleen tämän vuoden tason verran tai ainakin lähelle nykytasoa.

Sen sijaan elokuussa tullut lopullinen STEA:n tarkastuskertomus aiheutti uuden yt-neuvottelukierroksen. Tarkastuskertomuksesta tehtiin johtopäätös, että ICT-palveluihin ja yleisavustukseen on tulossa vähennystä. Tähän saatiin varmistus STEAn avustusvalmistelijalta. Ennakkotiedon mukaan ICT-palvelujen avustus pienenee yhden työntekijän kuluihin verran.

Yleisavustuksen kohdalla tuli eteen erikoinen tilanne, sillä meidän on itse

uudelleenarvioitava tarvittava yleisavustuksen määrä. Meidän tulee tehdä 50% kustannuksien jako kuntoutumis- ja asumispalveluihin tai maksaa tämä osa muulla omalla rahoituksella tai varainhankinnalla. Taloushallinnon kuluista kuntoutumis- ja asumispalvelut on jo vuosia maksanut ison osan, ja tämä on kunnossa. Muiden yleishallinnon kulujen kustannusjako ei ole ollut STEAn näkemyksen mukaan riittävä. Tarkastusraportin perusteella STEA katsoo, että yhdistyksen pitää palauttaa STEAlle yleisavustusta 148 000 euroa vuodelta 2018. Tästä teimme kohtuullistamishakemuksen sosiaali- ja terveysministeriöön. Hakemuksen käsittely kestää ehkä ensi vuoteen.

Kaksien yt-neuvottelujen päätteeksi yhdistyksessä jouduttiin sanomaan irti kaksi työntekijää. Yhden työntekijän työsuhte muuttuu osa-aikaiseksi.

Isot kiitokseni kahdelle irtisanotulle pitkäaikaiselle työntekijälle tekemästänne työstä kuurosokeiden hyväksi! Päätökset eivät olleet helpot. Nyt on jatkettava määrätietoisesti työtä, jotta yhdistyksen toiminta-ajatus kuurosokeiden hyvästä ja itsenäisestä elämästä toteutuu kaikista muutoksista huolimatta. Sen on oltava kuurosokeustyön fokus. Vaikeinakin hetkinä on pystyttävä puhaltamaan yhteen hiileen ja luotava uskoa huomiseen!

Tuula Hartikainen, puheenjohtaja ■

Järjestöjohtajan läksiäisiä vietettiin Toimintakeskuksella

Järjestöjohtaja Kai Leinosen läksiäis-tilaisuutta vietettiin 30.9. Kuurosokeiden Toimintakeskuksella.

Lämpimässä tilaisuudessa hänen pitkää työuraansa kuurosokeiden parissa muistettiin useissa puheenvuoroissa. ■

Oikealla talouspäälikkö Janika Lanne.

Hallituksen puheenjohtaja Tuula Hartikainen sekä järjestöjohtaja Kai Leinonen. Kuvat: Jaakko Evonen.

Kela aloittaa vammaisten tulkkauspalvelun seuraavan hankinnan suunnittelun

Kelan tavoitteena on, että tulkkauspalvelu joustaa asiakkaiden tarpeiden mukaan ja että asiakas saa tilaukseensa sopivimman tulkin. Lisäksi tavoitteena on, että henkilökohtaisen tulkkilistan käyttö jatkuu. Sen toimivuutta pyritään kuitenkin parantamaan saadun palautteen pohjalta.

Asiakkaille lähetetään loppuvuonna kysely. Siitä saatuja vastauksia käytetään hankinnan suunnittelussa ja palvelun kehittämisessä. Kysely lähetetään sähköpostitse asiakkaille, jotka ovat ilmoittaneet Kelaan sähköpostiosoitteen ja jotka ovat tilanneet tulkkausta vuosien 2018 tai 2019 aikana.

Kela tapaa tulkkauspalvelun asiakasjärjestöjä ja muita sidosryhmiä syksyllä 2019 ja keskustelee heidän kanssaan hankinnasta. Ilmoitus palveluntuottajille suunnatun markkinavuoropuhelun käynnistämisestä julkaistaan Hilma-ilmoituskanavassa.

Hankinnan aikataulu tarkentuu syksyn 2019 aikana, ja Kela tiedottaa siitä myöhemmin. Vaikka vammaisten tulkkauspalvelun rekisteröitymismenettelyn käynnistämisestä on keskusteltu, sen valmistelu aloitetaan vasta myöhemmin. ■

Lähde: Kela

Kuurosokeille tulkkaus on monimuotoista. Kuvi-tuskuva.

Lähikuvaa MED-Elin implantista.

Sisäkorvaistutteet kiinnostivat

Teksti ja kuvat: Jaakko Evonen

Tampereen kuurosokeiden kerhossa oli teknologinen teemapäivä elokuun lopussa, kun kolmen sisäkorvaistutemerkin edustajat tulivat tuotteineen

vierailulle Kuurosokeiden Toimintakeskukselle. Kukin kertoi oman merkkinsä ajankohtaisia kuulumisia, jonka jälkeen yleisö saattoi tutustua tarkemmin implantteihin. Osa tunnustelikin puheprosessoreita ja leikkauksessa asennettavia sisäisiä osia.

Leena Jäntistä päivä oli mukava sekä

hän sai myös uutta tietoa. Mieleen oli jäänyt implantin kuivaukseen liittyviä asioita. Hän toivoo, että jatkossakin järjestettäisiin vastaavia tilaisuuksia.

Seppo Kamppinen oli tullut paikan päälle saamaan tietoa aihepiiristä. Tärkeitä olivat hänen mielestään luennot. Hän tutustui myös implantteihin tunnustelemalla niitä.

– Tämä oli minulle uusi kokemus, kertoi Seppo.

Riitta Ruissalo kertoi tilaisuuden yhteydessä implanttitaipaleestaan. Ihan ongelmitta ei matka ole sujunut.

– Alku oli kaaosta ja ääni oli kirskuva. Ihan kuin vihainen lintu olisi raakunut. Säätojä oli alussa aika usein. Ääni on muuttunut luonnollisemmaksi, mutta on silti erilainen (aiempaan verrattuna), Riitta totesi.

Muutosta on tullut lintujen lauluun. Implanttien myötä nyt kuuluvat myös hiljaisemmatkin linnut. Ruissalo kokee ongelmallisena hälyn.

– Implantin kanssa on vaikeampi kuulla hälyssä, riippuu vähän tilanteesta. Kahden kesken melussa kuulee, mutta ei useamman kanssa.

Kokonaisuudessaan Ruissalo kokee kuulonsa parantuneen verrattuna aikaan, jolloin hänellä oli käytössään kaksi kuulokojetta.

– Lasten puheet kuulen paremmin, Ruissalo lisää lopuksi. ■

Ulla Konkarikoski (oik.) Cochlearilta kertomassa viimeisimmistä uutuuksista.

Advanced Bionics -merkin edustaja Jarkko Tulasalo ja yleisö.

Vaelluskerho Jutaajat 20 vuotta

Teksti: Tuula Hartikainen ja Paula Valminen

Kuvat: Merja Vähämaa

Vaelluskerho Jutaajat teki syyskuussa 20-vuotisvaelluksensa Kolin kansallismaisemiin. Vaellukselle osallistui kuusi henkilöä, sillä kaksi jutaajaa joutui viime hetkellä perumaan tulonsa.

Ukko-Koli

Mukana matkalla oli myös **Tuula Hartikainen**. Hän kertoo kokemuksistaan juhlavaellukselta.

Joensuusta menimme kimppakyydillä perille Purnuniemen mökkialueelle. Huonejaon jälkeen söimme eväitämme ja lähdimme Kolin keskustaan ruokaostoksille sateen ropistessa. Tämä vaelluskerta todisti, etteivät jutaajat ole sokerista tehtyjä; saimme sen verran sateita niskaamme kahden päivän aikana.

Lähdimme vaeltamaan Kolin sataman läheisyydestä metsäpolkua pitkin kohti Ukko-Kolia. Aurinkokin väläytti säteitään. Alkumatkan lupaava sää

muuttui kuitenkin melkoiseksi sateeksi. Ukkonen jyrähteli ja salamoi. Sateessa taukoja ei viitsinyt paljon pitää, vaan punnersimme ylöspäin ja ylöspäin.

Jalkani olivat ihan maitohapoilla. Odotin monesti, että tulisi tasainen kohta, mutta ei sitä tullut. Kuulin yhdeltä tulkilta, että olimme 355 metriä merenpinnan yläpuolella. Oli suuri helpotus, kun pääsimme Kolin luontokeskukseen lämmittelemään, kuivattelemaan itseämme ja kahvittelemaan pikkupurtavien kera.

Ennen mökille paluuta kävimme kaikki Ukko-Kolin näköalatasanteella. Aurinko paistoi, ja lähdimme kävelemään kohti keskustaa jalkakäytävää pitkin. Tulimme alaspäin noin kolme kilometriä. Vähän ennen majapaikkaa alkoi jälleen sataa. Oli ihana tunne päästä sisälle lämpimään.

Kasken kierros

Toisena päivänä menimme vaeltamaan Kasken kierrokselle. Reitillä oli kyltti, jossa kerrottiin kaskeamisesta 1700-luvun alkupuolelta. Alkumatkasta reitillä oli aika paljon juurakoi- ta ja kiviäkin, mutta muu osuus oli

Maisemia ihailemassa Kolin huipulla.

helppokulkuista polkua ja metsäautoteitä. Reitillä oli välillä karja-aitoja. Muuten ei näkynyt eikä kuulunut muita eläinten ääniä. Ainoastaan yhden talon kohdalla koira haukkui meitä.

Vähän ennen nuotiopaikkaa alkoi jälleen sataa melkoisesti, mikä vaikeutti puiden syttymistä nuotiossa. Osa oli jo edellisenä päivänä kantanut grillimakkaraita mukanaan. Nyt saimme ne nuotiolle paistumaan. Sopivasti sadekin lakkasi, ja saimme syödä poutasäässä.

Osa porukasta palasi takaisin eri reittiä. Yhden alamäen rinteessä oli kuusi telttaa. Nauroimme, että mitenkähän päin siellä nukutaan. Mäki oli niin jyrkkä, ettei voinut muuta kuin ihmetellä teltojen paikkavalintaa. Kun palasimme eri tahtia, yhden jutaajan kohdalle sattui maastoratsastajiakin.

Iltakahvilla nautimme täytekakkua. Muistelimme kerhon perustamisesta edeltävää maratonkävelyä ja muita vuosien varrella olleita vaelluksia erilaisine kommelluksineen. Palasimme kotiin pienoisbussilla ja junalla.

Retken kohokohta

Paula Valminen osallistui ensikertalaisena vaellukselle. Kokemus oli mieleenpainuva. Hän kertoo omin sanoin tunnelmiaan.

Ensimmäinen kerta Jutajien vaelluksella tuntui sanoin kuvaamattomalta. Sää ja ilmat oli säädetty ylemmältä taholta, joten niihin pystyi vaikuttamaan vain sopivalla vaatetuksella. Varauduin vaellukselle retkikengillä ja mielestäni vedenpitävillä ulkoiluvaatteilla.

Retken kohokohta oli perjantain vaellus Ukko-Kolille. Satakuntalaisena olin tottunut tasamaakävelyyn. Nyt maasto pisti uudet lihakset ja hengityspuolen käyttöön. Väistelimme rohkeasti juuria ja kivikkoja. Kiipesimme ylöspäin. Sitä ei estänyt meitä säilyttänyt huuhkaja, taivaalta valuva sade, eikä ukkonen ja salamointi. Tunnin tauko rinnekahvilassa vaatteita kuivatellen sekä vatruskalla ja kahvilla herkutellen antoi lisäpuhtia Ukko-Kolin huipulle kiipeämiseen. Perillä odottivat sumuinen maisema, mutta mieli ja olotila olivat aivan huikean korkealla.

Lauantaina kapusimme nuotiopaikalle. 20-vuotisjuhlatunnelma säilyi sadekuurosta huolimatta. Vilutti, mutta pois lähtiessä aurinko lämmitti, ja linnut visersivät. Mökille päästyämme sauna ja päiväunet maistuivat.

Vain yksi asia jäi harmittamaan. Miksi en aikaisemmin ole osallistunut näin mukavaan meininkiin? ■

Kolin rantasatama.

Ukko-Kolin huipulla. Oikealla oleva kuva: Paula Valminen ja tulkki kiipeämässä Kolin huipulle.

Tutkimus valaisee vuorovaikutuksen merkitystä syntymästään kuurosokeille

Teksti ja kuva: Jaakko Evonen

Suomen Kuurosokeat ry:n kommunikaatiopalveluiden erityisasiantuntija **Emmi Tuomi** piti syyskuussa luennon Iiris-keskuksessa. Aiheena oli *"Oletko valmis ymmärtämään minua? – vuorovaikutuksen merkitys aistimonivammaisten ja syntymästään kuurosokeiden henkilöiden kommunikoinnissa"*. Teema on osa hänen psykologian lisensiaatintyötään Jyväskylän yliopistossa.

Kommunikaatiovaikeudet rajoittavat sosiaalisten taitojen kehittymistä

Tuomen mukaan ympäristön mukauttaminen ja palvelutarve ovat kuurosokeille yksilöllisiä. Syntymästään kuurosokeat ovat ryhmänä hyvin moninainen.

Kuurosokeus aiheuttaa vaikeuksia kommunikaatioon ja siten rajoittaa sosiaalisten taitojen kehittymistä. Haasteita tuovat merkitysten luominen ja erilaiset sosiaaliset tilanteet. Kuurosokeutta ei aina havaita eri tilanteissa. Kuurosokea voi saada

ympäristöstä liikaakin ärsykeitä, mikä voi johtaa vetäytymiseen.

Tuomi toi esille, että syntymästään asti kuurosokeiden kanssa kommunikoivien onkin tärkeää tiedostaa kuurosokean aistivammat, esimerkiksi kehitysvammaisuuden lisäksi. Tämä käytännössä tarkoittaa toisen asemaan asettumista ja omien toimintatapojen mukauttamista, jotta kommunikaatio ja vuorovaikutus olisivat luontevia. Etua on myös herkkyydestä. Puhutaan vuorovaikutuskumppanuudesta. Nämä kumppanit usein tarvitsevat erityistä tukea ja harjoittelua kommunikointiin.

Kohtaamisen tunne tärkeää

Laadullisessa tutkimuksessa psykologisia kognition arviointitilanteita tallioitiin videoimalla. Mukana oli kolme 12–15-vuotiasta aistimonivammaista henkilöä. Kuurosokeus pyrittiin ottamaan huomioon mm. valaistuksen ja häiriöttömyyden osalta ja arviointivälineitä yksilöllisesti muokkaamalla. Arvioinnit tehtiin yksilöllisesti.

Tuomen mukaan välineiden mukauttaminen ei vaikuttanut niin paljon kuin ennen tutkimusta arveltiin. Havaittiin,

että vaikeimmin kehitysvammaisten osalta vuorovaikutuskumppani ei ole vain ilmaisun väline. Tärkeää on kohtaamisen tunne ja että aistimonivammaisesta kanssa kommunikoida uskalltaa heittäytyä kommunikointitilanteeseen. Tätä tutkimalla ulkopuolisetkin voivat saada sellaista tietoa syntymästään kuurosokeiden viestinnästä ja kognitiivisista taidoista, jotka aiemmin ovat näyttäytyneet vain lähipiirille.

Riski jäädä ”näkymättömäksi”

Tuomi toi esiin riskitilanteita syntymästään kuurosokeiden osalta. On mahdollista, että syntymästään kuurosokea jää niin sanotusti näkymättömäksi, tai hänellä ei ole kokemusta siitä, että hän on arvokas ja kiinnostava toisten ihmisten mielissä.

Positiivista on, mikäli kuurosokean vuorovaikutuskumppani on ansainnut tämän luottamuksen ja osapuolten välillä vallitsee arvostus. On hyvä tarkistaa, että kumpikin on ymmärtänyt esillä olleen asian. Tuomi muistutti, että keskustelukumppanin kasvojen ja käsien tutkiminen on hyvin tärkeää kuurosokealle.

Tuomen nyt valmistunut lisensiaatin työ on osa väitöskirjaa. Toiveena on, että toisen tutkimusvaiheen aineiston keruu voisi alkaa ensi vuonna. Suunnitteilla on tarkemman analyysin tekeminen vuorovaikutuksesta aistimonivammaisesta ja hänen lähi-ihmisensä välillä.

– Videoidaan aistimonivammaisesta

henkilön ja hänen lähi-ihmisensä välistä vuorovaikutusta. Mitataan kehon reaktioita: sykettä, jännittyneisyyttä ja sen kaltaisia asioita molemmilta vuorovaikutuksen osapuolilta (aistimonivammainen ja lähi-ihminen), Tuomi luettelee erilaisia tapoja kerätä tietoa.

Hän on myös kiinnostunut itsemääräämisoikeuden kysymyksestä.

– Odotammeko ihmisten osaavan tehdä valintoja ja päätöksiä itsenäisesti? Vai hyväksytäänkö, että on joukko hyvin vaikeasti monivammaisia ja syntymästään kuurosokeita henkilöitä, jotka tarvitsevat toista ihmistä muodostaakseen oman mielipiteensä ja näkemyksensä, Tuomi kysyy. ■

Erityisasiantuntija Emmi Tuomi.

Kuurona tai sokeana muinaisessa maailmassa

Teksti: Eetu Seppänen

Kuurot ja sokeat ovat jääneet historiankirjoituksessa vähälle huomiolle. Sekin vähän mitä kirjoitetaan, keskittyy yleensä aivan viime vuosisatoihin. Egyptistä, antiikin ajan Kreikasta, Roomasta ja keskiajasta on vain satunnaisia tiedonmurusia, joista ei saa täydellistä kuvaa heidän elinolosuhteistaan. Sirpaleet antavat kuitenkin mielenkiintoisia välähdyksiä kuulo- ja näkövammaisten elämästä.

Munainen Egypti

Ensimmäisen kerran kuurot mainittiin 3700 vuotta sitten babylonialaisessa laissa, joka rajoitti syntymäkuurojen oikeuksia.

Noin 3500 vuotta sitten Egyptissä kirjoitettu Ebersin papyrus antoi hoito-ohjeeksi "korvaan, joka kuulee huonosti" oliiviöljyä, punaista lyijyä, muurahaisen munia, lepakon siipiä ja vuohen virtsaa.

Muinaisessa Egyptissä papit opettivat kuurot lukemaan ja kirjoittamaan. Kuuroja pidettiin luotettavina,

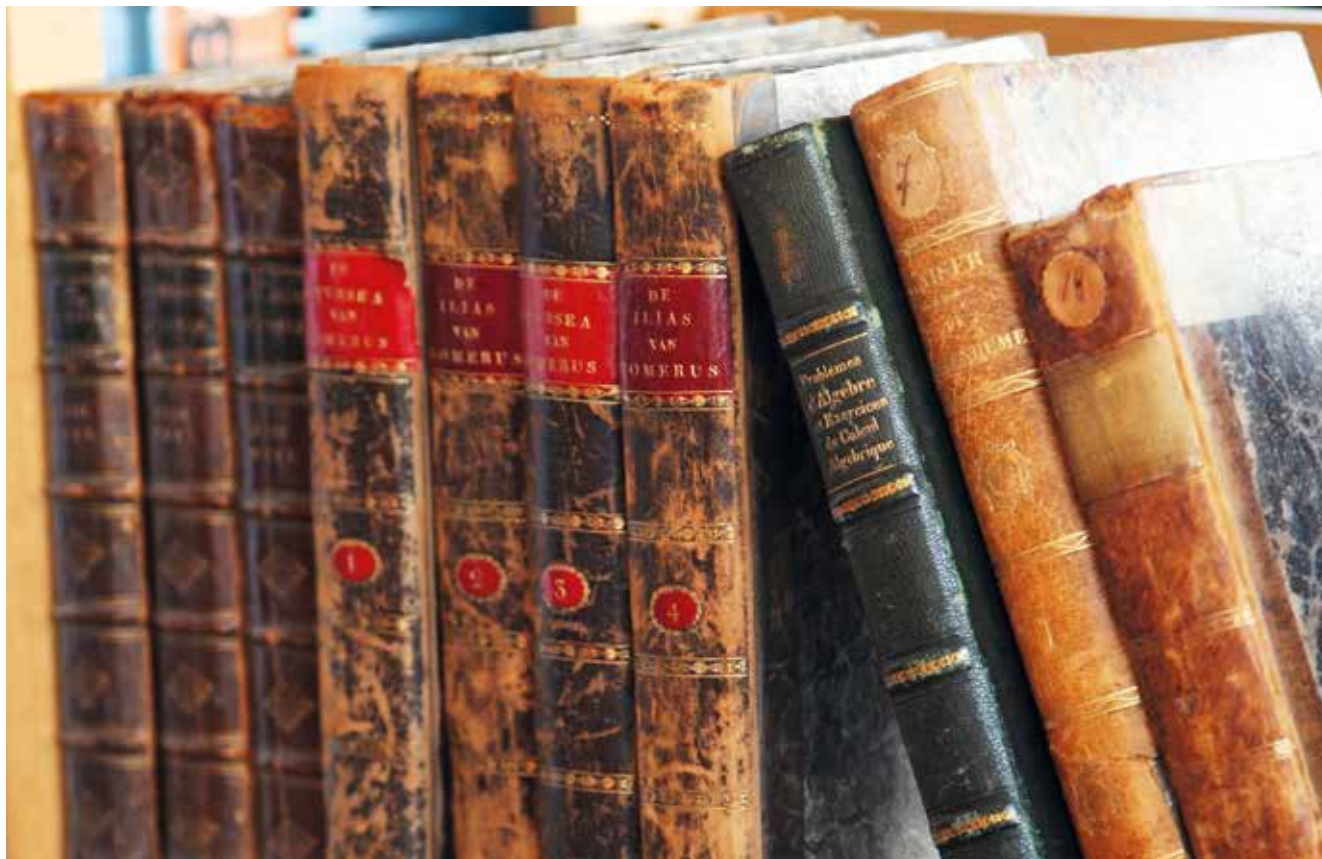
ja eräällä faaraolla olikin kuuro neuvonantaja.

Antiikin Kreikka ja Rooma

Kreikkalainen **Aristoteles** (384–322 eaa.) uskoi puheen olevan tärkein ajattelun väline, jonka vuoksi kuurojen opettaminen olisi turhaa. Tämän käsityksen osoittivat roomalaiset vääräksi ensimmäisellä vuosisadalla.

Roomalainen historiantkirjoittaja **Plinius Vanhempi** kirjoitti kuurosta taidemaaalarista, **Quintus Pediuksesta**. Hänen isoisänsä oli konsuli, ja hän oli sukua myös keisari **Augustukselle**. Pedius sai keisarin tuella opetusta maalaamisessa. Hän menestyi taidemaaalarina hyvin, mutta kuoli nuorena. Plinius itse asiassa kirjoitti hänen olleen vain mykkä, mutta sen on oletettu tarkoittavan myös kuuroa. Jos Pedius oli kuuro, hän on historian ensimmäinen nimeltä tunnettu kuuro henkilö. Muita varhaisia kuuroja on **Herodotoksen** 400-luvulla eaa. mainitsema nimeämätön kuuro prinssi.

Viittomakieli on tunnettu jo varhain. Siitä tiesivät **Platon** ja roomalainen kirjailija **Quintilianus**. Quintilianus kirjoitti viittomakielen olevan "sankarien

Kuvituskuva vanhoista kirjoista. Kuva: Pixabay.

kieli", ja että "kaikkien kansojen moninaisten kielten joukossa käsien kieli näyttää olevan yhteinen kaikille ihmisille".

Myös sokeita tunnetaan jo antiikin Kreikasta ja Roomasta. Antiikin tunnetuin sokea oli kreikkalainen runoilija **Homeros**, joka eli 700-luvulla eaa. Hän kokosi Iliaan ja Odysseian, länsimaisen kirjallisuuden varhaisimman teoksen. Homeroksen tekstien perusteella on arveltu, että hän ei ollut syntymästään sokea. Homeroksesta tiedetään hyvin vähän ja osa historiantutkijoista pitää häntä myyttisenä hahmona.

Roomassa vaikutti ensimmäisellä

vuosisadalla eaa. sokea filosofi **Diodotos**, joka oli myös kirjailija **Ciceronin** opettaja. Herodotos kirjoitti 400-luvulla eaa. sokeasta egyptiläisestä **Anysis**-nimisestä kuninkaasta. Herculaneumin kaupungista on löydetty seinämaalaus ensimmäiseltä vuosisadalta, jossa sokea näyttäisi olevan koiran opastuksessa. Kyseessä on maailman vanhin kuvaus opaskoirasta.

Keskiaika

Keskiajan Euroopassa (noin 500–1500) mainintoja kuuroista ja sokeista on vähän enemmän. Esimerkiksi Englannin kuningas **Henrik III:n** yksi

tyttäristä oli kuuro. Hän kuoli 4-vuotiaana vuonna 1257.

Sokaisua käytettiin kostona tai rangaistuksena, minkä koki myös Norjan kuningas **Maunu Sokea**. Hänet sokaistiin ja syrjäytettiin vallasta vuonna 1135. Hän palasi vallankahvaan myöhemmin ja hallitsi muutaman vuoden ennen kuolemaansa.

Yhden varhaisista sokeiden kirjoitusjärjestelmistä loi 300-luvulla elänyt sokea egyptiläinen teologi **Didymos** kaivertamalla puusta kirjaimia. Myös vuonna 1312 kuollut sokea arabialainen oikeusoppinut **Zein-Al-Din Al-Amid** kehitti kirjoitusjärjestelmän. Hän leikkasi ohuesta paperista kirjaimia ja liimasi niitä tavallisten kirjojen sivuihin tunnistaakseen kirjansa.

Keskiajalla katolinen kirkko rakensi turvakoteja sokeille ympäri Eurooppaa. Yksi niistä oli Pariisin Kolmensadantalo, jonka perusti Ranskan kuningas **Ludvig IX** vuonna 1254. Legendan mukaan se perustettiin sokeutuneille

ristiretkeläisille, mutta sittemmin turvakotiin otettiin myös naisia. Palerossa taas toimi sokeiden veljeskunta, jonka kaikki 30 jäsentä olivat muusikoita.

Menestystarinat olivat yleensä ylempien yhteiskuntaluokkien poikkeuksia, sillä vammaisten asema antiikissa ja keskiajalla oli aika kurja. Yleinen käytäntö oli tappaa vammaiset lapset heti syntymän jälkeen. Ruotsissakin tapa kiellettiin vasta 1100-luvulla. Sokeiden asemaa kuvaa sekin, että vielä vuoden 1642 kerjuusäntö Ruotsissa salli kerjäämisen sokeille, kun muilta se oli vangitsemisen uhalla kielletty.

Kirjoittaja työskentelee tiedotustyöntekijänä perusteilla olevassa kansallisessa kuurosokeusalan kirjastossa. Jutussa pääasiallisina lähteinä on käytetty kirjoja: Viitotulla tiellä, Suomen näkövammaisten ja näkövammaistyön historia ja Legacy of the Past: Those who are Gone But Have Not Left. ■

Korjaus syyskuun Tuntosarveen

Syyskuun Tuntosarvi-lehden jutussa "Tähtäimessä laulajan ura" oli tullut virheellinen etunimi.

Oikea nimi on **Juho Kähönen**. Toimitus pahoittelee virhettä. ■

Yt-neuvottelut päätökseen

Suomen Kuurosokeat ry:ssä on käyty Yt-neuvottelut. Taustalla olivat STEAn alkuvuodesta tekemä tarkastus sekä tuotannolliset ja taloudelliset syyt.

Yt-neuvotteluja käytiin kahdessa osassa. Käytyjen neuvotteluiden tuloksena yhden henkilön työsuhde päättyi syyskuun lopussa. Yksi työsuhde päättyi lokakuun lopussa. Lisäksi yksi toimi osa-aikaistetaan.

Hallitus päättää hallinnollisista järjestelyistä lokakuun kokouksessaan ja tuo tilanteen tiedoksi syyskokoukselle.

Toimenpiteet ovat alkaneet välittömästi, ja ne jatkuvat vuoden 2020 loppuun ■

Tietovisa

1. Mistä maasta pistekirjoitus on lähtöisin?

2. Kenen varsin osuvan säveltäjän syntymäpäivä oli 16.12.1770, päivälleen 201 vuotta ennen Suomen Kuurosokeat ry:n perustamista?

3. Kuka oli ensimmäinen koulua käynyt suomalainen kuurosokea?

4. Mikä on Suomen vanhin kuurojenyhdistys?

5. Kuka oli Suomen ensimmäinen vammaisen kansanedustaja?

Vastaukset:

1. Ranskasta

2. Beethovenin

3. Maria Nyman

4. Turun kuurojenyhdistys

5. Kalle Könkkölä ■

Kuntoutumis- ja asumispalvelujohtaja Risto Hoikkanen (vas.), Terttu Riihimaa, Tauno Heinämäki ja talouspäällikkö Janika Lanne. Kuva: Heidi Häyrynen.

Yhdistykselle merkittävä lahjoitus

Teksti: Heidi Häyrynen

Suomen Kuurosokeat ry on saanut lahjoituksena järvenrantakiinteistön. Lahjoituksen vastaanottivat talouspäällikkö **Janika Lanne** ja kuntoutumis- ja asumispalvelujohtaja **Risto Hoikkanen**. Lahjoittaja on tamperelainen **Tauno Heinämäki**.

– Jäin leskeksi kaksi vuotta sitten. Tuntui tässä elämänvaiheessa oikealta luopua myös rakkaasta ranta paikasta. Tyttäreni Elina on ollut Kotipolun asiakkaana useita vuosia, ja Suomen Kuurosokeat ry on sen myötä tullut tutuksi. Myös toinen tyttäreni Katriina tuki lahjoitushanketta, hän kertoo.

Hyväkuntoinen kiinteistö sijaitsee Pirkanmaalla. Siihen kuuluvat muun muassa omakotitalo, grillikatos ja rantasauna takahuoneineen. Tilan koko on 2500 neliötä. Kiinteistö tulee yhdistyksen asiakkaiden ja henkilöstön kuntoutumis- ja virkistyskäyttöön. Kiinteistöstä mahdollisesti saatavat tuotot käytetään sen huoltoon.

Heinämäki kävi lahjoituksen yhteydessä tutustumassa Kuurosokeiden Toimintakeskukseen, jossa hän tapasi henkilökuntaa ja asukkaita. Vierailun aikana hän tapasi myös vanhoja tuttujaan.

– Vaikutelma käynnistä oli kaikin puolin myönteinen. Ystävällisyys ja innostuneisuus lämmittivät mieltä, hän sanoo.

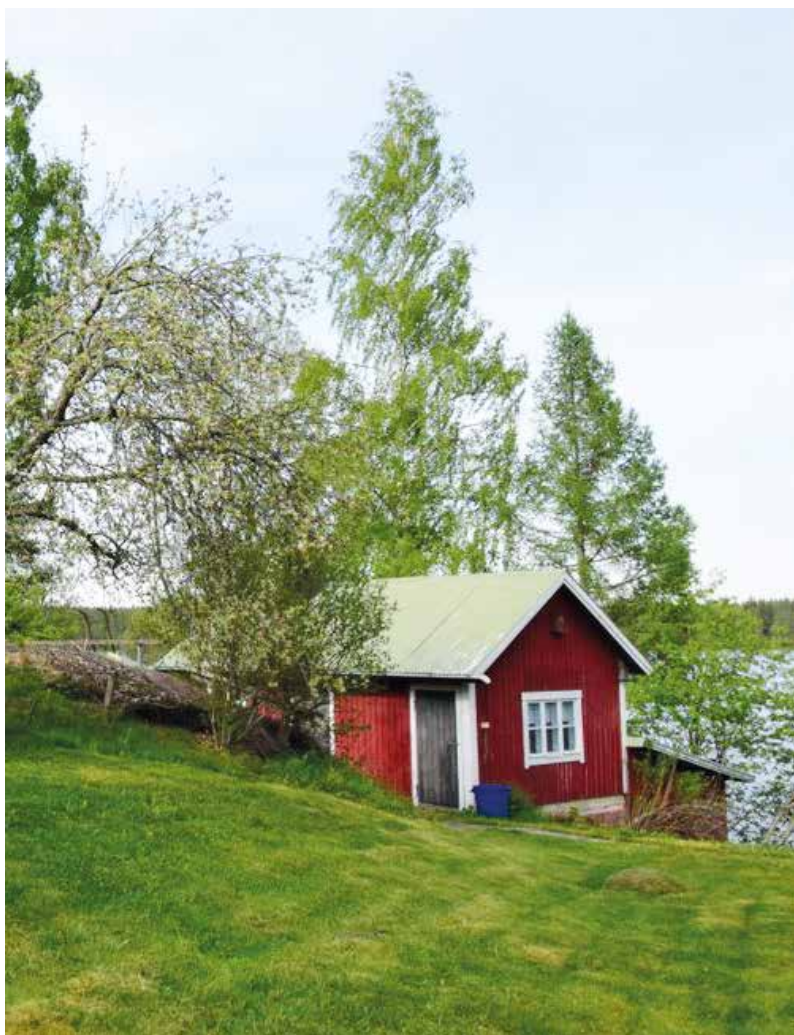
Mukana vierailulla oli Heinämäen sisar, **Terttu Riihimaa**. Yhdistys on myös hänelle entuudestaan tuttu.

Riihimaa työskenteli pitkään Tampereen seurakuntien kuurojen ja kuurosokeiden diakoniatyöntekijänä. Hän muun muassa piti yli 20 vuoden ajan kuukausittain raamattu- ja keskustelupiiriä Toimintakeskuksessa. Näistä vuosista ja kuurosokeista on jäänyt monia lämpimiä ja rakkaita muistoja.

– Ihmettelin joskus, miten yhteys syntyi pienilläkin taidoilla, kun kummallakin oli halu ymmärtää ja tulla ymmärretyksi. Muistelen lämmöllä ja siunaten kaikkia kuurosokeita, joiden kanssa olen saanut yhdessä järjestää

toimintaa ja jotka ovat antaneet monenlaiset lahjansa yhteiseksi hyväksi. Heistä monet ovat jo poisnukkuneita, Riihimaa kertoo.

– Yhdistyksestä minulle on jäänyt oikein miellyttäviä muistoja. Siellä oli ja on edelleen monia hyviä työtovereita ja ystäviä. Oli suuri ilo opetella ja tehdä haastavaa työtä näin mahtavien yhteistyökumppaneiden kanssa!

Lahjoitettu kiinteistö tulee yhdistyksen asiakkaiden ja henkilöstön kuntoutumis- ja virkistyskäyttöön. Tilaan kuuluu myös rantasauna. Kuva: Pentti Pietiläinen.

Risto Hoikkanen (oikealla) ja vierailijat. Kuva: Pentti Pietiläinen.

Pitkäaikainen haave toteen

Kuurosokeiden ryhmä Tampereelta kävi lokakuussa tutustumassa lahjoitettuun järvenrantakiinteistöön. Suunnitelmissa oli heti muun muassa souturetkiä, ongintaa ja lähialueisiin tutustumista.

Ari Kääpä oli yksi vierailulla mukana olleista. Hän kertoi, että oma kesäpaikka on ollut kuurosokeiden pitkäaikainen haave.

– Kun kuulin että paikka on saatu, olin tosi tyytyväinen, että nyt se vihdoinkin toteutui.

Hänelle oli myös iloinen yllätys, että kyseessä oli asuintalo, jota voi käyttää ympäri vuoden.

Kääpä on itse taitava käsityöntekijä ja rakentaja. Hänellä oli monia ideoita siitä, kuinka kiinteistöä voisi muokata kuurosokeiden tarpeiden mukaiseksi.

– Suunnitellaan uusi grillipaikka, uusi-taan pihan kulkuväylät esteettömiksi, ja laitetaan opasteita ja kaiteita ohjaamaan sekä lisäämään turvallisuutta.

Kääpä pohti, että vanhasta kasvihuoneesta voisi muokata huvimajan ja leikkimökistä yöpymistilat. Asiakkaisissa on pyörätuolin käyttäjiä, joten myös tämän suhteen pihapiiriin voisi tehdä hieman kunnostustöitä.

– Näitä voidaan tulevaisuudessa sitten vähitellen toteuttaa. ■

Kuurosokeiden kerhot

Tampere

Pikkujoulut ja syyskokous 19.11. klo 13–17. Ylöjärven Koivupuisto, Petäjäntie 137. Jouluateria 20 e. Yhteiskuljetusta ei järjestetä. Ilmoittautumiset viimeistään lokakuun kerhossa 29.10. tai sähköpostilla: maija.kanerva@gmail.com tai milla.lindh@kuurosokeat.fi. Joulukuussa kerho viettää lomaa. Seuraava kokoontuminen on tammikuun viimeinen tiistai.

Satakunta

Kerhopäivä on muuttunut. Uusi aika 12.11. klo 12–15 Satakunnan Näkövammaisten toimitiloissa. Otavankatu 4 C, Pori. Kerhon syyskokous. Vietämme kerhopäivää sekä keskustelemme (aiheena mm. Suomen Kuurosokeat ry:n syyskokous). Lisätiedot: 0400 532 413, saini.lepisto@gmail.com.

Oulun kerho

Mitä ajattelette, että siirretäänkö marraskuun kerhon ajankohtaa 12.11.? (Runolassa puuron syöntiä). Samaan aikaan (12.–14.11.) on kuurosokeiden Lapin matka Norvajärvelle seurakunnan leirikeskukseen. Seuraava mahdollinen päivä Runolassa olisi to

21.11. klo 13–16. Teemana joulukahvit, riisipuuro, pelejä ja leikkejä. Tonnut tuovat lahjoja. Ilmoittaudu 12.11. mennessä Leilalle 050 540 2526.

Lahden kerho

Lahden kuurosokeiden kerho kokoontuu ke 20.11. klo 10–13. Puistokatu 9, Lahti. Aiheena henkilökohtainen apu. Paikalla työntekijä Lahden kaupungin vammaispalveluista, Suomen Kuurosokeat ry:n palveluasiantuntija Heli Lappalainen ja aluepalvelupäällikkö Taru Kaaja. Ilmoittautumiset 18.11. mennessä kerhonvetäjä Irja Rantatalolle: 046 546 8298, rantatalo.irja@gmail.com.

Aluepalvelut

Oulu

Palveluasiantuntija Anne Ylitalo muuttaa Oulussa käytävän toiselle puolelle Kuurojen liiton toimistohuoneen viereen. Osoite ja kerros pysyvät samana eli Isokatu 47, 4. kerros, Oulu.

Kouvola ja Lappeenranta

Aluepäivä Kouvolaan pe 15.11. klo 9.30–15.00. Paikkana ravintola Pohjola, Kauppamiehenkatu 4. Aihe: kommunikaatio. Kouluttajina kommunikaatiopäällikkö Riitta Lahtinen sekä kommunikaatiotyöntekijä Sanna

Nuutinen. Paikalla myös palveluasiantuntija Päivi Ojanperä. Omavastuu matkoista on 30 e. Aamukahvit ja lounaat kuurosokeille / kuulonäkövammaisille osallistujille ilmaiset. Ilmoittautudu viimeistään ma 11.11. Päiville: 040 4818 242, paivi.ojanpera@kuurosokeat.fi.

Kurssit

Kuulemisen apuvälineitä

Ke 13.11. klo 13–15. Kuurosokeiden Toimintakeskus, VTS Ristontalo, 1. krs. monitoimitila. Virtainpolku 9, Tampere. Musiikkiterapeutti, matallataajuus / vibra-akustiikka terapeutti Russ Palmer esittelee apuvälineitä kuulemisen tueksi. Kaiutinkaulus musiikin kuuntelemiseen ja "Pen Friend" kuulonvaraiseen tavaroiden merkitsemiseen. Tilaisuus on sekä kuurosokeille asiakkaille että työntekijöille. Ilmoittautumiset Riitalle: riitta.lahtinen@kuurosokeat.fi

Englantilaiset sormiaakkoset

Kurssi 5.12. klo 10–12 VTS Ristontalo, 6. krs. Valtaraitti 9, Tampere. Osallistua voivat niin kuurosokeat kuin työntekijätkin. Työntekijöille voi tulla tilanteita, joissa on mietittävä sormittamismenetelmä. Joskus taktiileja sormiaakkosia on hankala vastaanottaa, jolloin yksi mahdollisuus ovat

englantilaiset sormiaakkoset. Niitä on ergonomisesti helpompi hahmottaa ja tuottaa, esim. makuuasennossa. Ilmoittautuminen: riitta.lahtinen@kuurosokeat.fi.

Helsingin viriketoiminta

Teatteri-ilta: Sanaton rakkaus

Ke 6.11. klo 18.15–22.30 Espoon kaupunginteatteri. Revontulentie 8. Koontuminen klo 18.15 Revontulihallin ulko-oven edessä. Esitys klo 19, kesto kolme tuntia. Näytös kertoo kuuron naisen ja kuulevan miehen rakkaudesta. Liput: 39/36/19 e. Anita varaa etukäteen ilmoittautumisen mukaan lippuja. Lisätietoja sähköpostissa. Ei yleistulkkauksia. Ilmoittautudu Anitalle viimeistään ke 23.10.

Kuntopiiri

To 7.11, 14.11, 21.11. ja 28.11. klo 13–16 liris-keskus, 2. krs, Marjaniementie 74. Vetäjänä Jaana Marttila. Kuntosalissa kuntoharjoittelua, uima-allasosastolla vesijumppaa, uintia ja saunomista. Paikalla kaksi yleistulkkiä. Oma pyyhe mukaan.

Helsingin taidehalli: näyttely “Everyone gets lighter”

Ti 12.11. klo 12–16. Nervanderinkatu 3, Helsinki. Klo 12 kokoontuminen ulko-oven edessä. Sveitsiläisen taiteilijan Ugo Rondinonen 1. yksityisnäyttely Suomessa. Omakustanteiset kahvit. Hinnat: museokortti tai 12/8 e. Ei yleistulkkauksia. Tilaa tarvittaessa tulkki. Lisätietoja sähköpostissa. Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ke 6.11.

Pannu kuumana

To 14.11. klo 10–12 Iiris, Suomen Kuurosokeat ry:n Helsingin aluetoimisto, 4. krs, Marjaniementie 74. Yhdessäoloa, keskustelua, kahvittelua. Paikalla virikeohjaaja Anita Palo ja palveluasiantuntija Heli Lappalainen. Kahvitarjoilu (1 e). Paikalla ei yleistulkkia. Omakustanteinen ruokailu ja klo 13.00 kuntopiiri.

Vietnamilainen ravintola Onam

Ke 20.11. klo 16–20. Mannerheimintie 14, Helsinki. Mukavaa yhdessäoloa. Ruokailut omakustanteisia. Ei yleistulkkauksia. Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ke 13.11.

Kauneuspäivä ja Oriflamen esittely

La 23.11. klo 10–20 Iiris, Suomen

Kuurosokeat ry:n Helsingin aluetoimisto, 4. krs. Jalkahoitoa, hierontaa, tukan leikkausta, kasvo- ja käsihoitoa, Oriflamen esittelyä (klo 11–16). Hoidot ja hinnat sähköpostitse. Paikalla kaksi yleistulkkiä. Tilaa tarvittaessa tulkki. Kahvitarjoilu (1 e). Omat eväät mukaan. Ilmoittaudu Anitalle 21.10.–10.11. (ma–su, viikot 43–45).

Kommunikaatiopiiri: Tiedekeskus Heureka

Ke 27.11. klo 12–17 Tikkurila. Kokoontuminen Heurekan ulko-oven edessä klo 12. Tiedepuisto 1, Vantaa. Päänäyttely: Jättimäiset dinosaurukset, Aivot narikasta -asiaa aivoista ja Luovaa rakentamista. Oma opas. Lisätietoja sähköpostitse. Sisään pääsy osallistujille ja tulkeille ilmainen. Kahvit omakustanteisesti. Kommunikaatiotyöntekijä Sanna Nuutinen ja virikeohjaaja Anita Palo mukana. Ei yleistulkkauksia. Tilaa tarvittaessa tulkki. Ilmoittaudu Anitalle tai Sannalle viimeistään ma 18.11.

Anita Palo, anita.palo@kuurosokeat.fi, tekstiviestit / WhatsApp 040 837 7896

Sekalaista

Marraskuun Tuntosarvi-lehti

Ilmoitukset viimeistään 1.11. klo 12 mennessä: viestinta@kuurosokeat.fi ■

Tue Suomen Kuurosokeat ry:n toimintaa

Voit tukea toimintaamme itsellesi sopivalla tavalla:

- tule mukaan vapaaehtoistoimintaan
- tee kertalahjoitus
- tee testamenttilahjoitus
- tee merkkipäivälahjoitus
- tee säännöllinen kuukausilahjoitus

Tili: FI56 5541 2820 0125 82, OKOYFIHH

Rahankeräyslupa: RA/2018/719, lupa on voimassa 01.01.2019-31.12.2021 koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Kysy lisätietoja Janikalta: janika.lanne@kuurosokeat.fi tai 040-6512511

